

گزارش

بقائی: فقط درباره «توقف و خاتمه کامل جنگ» گفت‌وگومی‌کنیم

اسماعیل بقایی در نشست خبری دیروز خود با گرامیداشت یاد معلمان شهید مدرسه شجره طیبه میناب، گفت: این معلمان وقتی بیکر پاک آنها پیدا شد، هرکدام کودکی در آغوش داشتند و تا آخرین لحظه تلاش کردند از دانش‌آموزان خود حفاظت کنند. سخنگوی وزارت خارجه با اشاره به اینکه در جریان جنگ تحمیلی آمریکا و رژیم صهیونیستی به ایران، ۱۸۴ دانش‌آموز شهید شدند، افزود: همچنین در جریان این حملات، ۳۶ معلم شهید شدند و ۶۵۰ مدرسه و واحد آموزشی در ۱۷ استان تخریب شد.

کشتی‌ها برای عبور از تنگه هرمز باید با ایران هماهنگ شوند

سخنگوی وزارت خارجه در ارتباط با اظهارات اخیر رئیس‌جمهور آمریکا، مبنی بر اینکه آمریکا به کشتی‌هایی که می‌خواهند از تنگه هرمز عبور کنند، کمک خواهد کرد و این اقدام یک عملیات بشردوستانه است، پاسخ ایران به این اظهارات چیست؟ گفت: کسانی که مسئول پاسخ‌دهی به این نوع تحرکات و اقدامات غیرقانونی‌اند، به‌خوبی آماده هستند و می‌دانند که چطور از منافع ملی کشور دفاع کنند و در همین راستا ما صبح امروز (دوشنبه) شاهد بیانیه فرماندهی قراقره خاتم‌الانبیا بودیم. بقایی با تأکید بر اینکه دنیا ادعاهای بشردوستانه آمریکا را نمی‌پذیرد و باور ندارد که می‌تواند از این باتلاق خودساخته که باعث ایجاد مشکلات فراوان برای همه شده است، با تکرار اشتباهات گذشته خارج شود، افزود: آمریکا باید این درس را گرفته باشد که در مورد ایران نمی‌تواند از زبان تهدید و زور استفاده کند و ایران خود را پاسدار تنگه هرمز می‌داند. سخنگوی وزارت خارجه تأکید کرد: قطعاً کشتی‌ها و صاحبان کشتی‌ها به‌خوبی می‌دانند که برای اطمینان از امنیت خود باید حتما با مراجع ذی‌صلاح ایرانی هماهنگی کنند.

ما هم یک ابرقدرت هستیم

بقایی در پاسخ به پرسش یک خبرنگار شبکه عربی مبنی بر اینکه آمریکا یک ابرقدرت است و ایران چرا در مقابل آن کوتاه نمی‌آید؟ گفت: ما هم یک ابرقدرت هستیم. سخنگوی وزارت خارجه همچنین در پاسخ به سوآلی در ارتباط با اظهارات اخیر برخی مقامات لبنانی علیه ایران و حزب‌الله و ادعاهای آنها مبنی بر اینکه جریان مقاومت بوده که این کشور درگیر جنگ شود، اظهار کرد: حزب‌الله لبنان و مقاومت لبنان مایه فخر این کشور، جهان عرب و امت اسلامی است و کسی تردید ندارد که حزب‌الله و مقاومت لبنان برای عزت و استقلال لبنان با رژیم صهیونیستی مبارزه می‌کند. بقایی درباره اهداف سفر وزیر خارجه ایران به کشورهای منطقه، به‌ویژه عمان گفت: ما و عمان کشورهای ساحلی تنگه هرمز هستیم و برای اطمینان از ترده ایمن کشتیرانی باید سازوکار مشخصی را تعریف کنیم. وی تأکید کرد: هدف ما در رابطه با مدیریت تنگه هرمز، تردد ایمن از این آبراه است. این دیپلمات ارشد ایرانی درباره اظهار نگرانی ساتورهای آمریکایی درباره عدم تحقق اهداف آمریکا در جنگ علیه ایران گفت: این سوآلی است که افکار عمومی مطرح می‌کنند. البته در این قضیه تنها موضوعی که به آن پرداخته می‌شود، پیامدهای نظامی و اقتصادی این جنگ است، اما کسانی که مرتکب جنایات شنیع علیه ایرانیان شدند، باید مجازات شوند. بقایی درباره اظهارات گروسی مبنی بر اینکه «توافق میان ایران و آمریکا نیازمند اراده سیاسی از سوی تهران است»، گفت: خیلی از این اظهارات تعجب نکند. ایشان این گزاره را مدام تکرار می‌کند و به واقعیت‌های روی زمین توجه ندارند. نکته تعجب‌آور این است که مدیرکل آژانس در هر دو نوبت مذاکرات شاهد اقدامات جنگ‌طلبانه و ضددیپلماتیک آمریکا بود و مشکل منحصرا به خاطر عملکرد بسیار مخرب آمریکاست که هیچ روند دیپلماتیکی به نتیجه نرسیده است. وی همچنین در پاسخ به پرسش ایسنا مبنی بر اینکه چندی پیش شاهد این بودیم که دولت لبنان اقدام به لغو معافیت روادید چین ایران و لبنان کرد و طبق اخبار منتشرشده ایران متقابلا چنین اقدامی را انجام داده است، گفت: از مدت‌ها قبل با لبنان توافقی مبنی بر معافیت اخذ روادید برای سفر شهروندان ایرانی و لبنانی داشتیم و این یک تسهیلات مناسب برای سفر اتباع دو کشور بود، ولی از چندی پیش دولت لبنان یک‌جانبه این معافیت را برای شهروندان ایرانی لغو کرد و بالطبع به‌طور متقابل وزارت خارجه ایران نیز چنین اقدامی را انجام داد. بقایی افزود: در عین حال، برای اینکه مشکلی ایجاد نشود، ما تسهیلات ویژه‌ای را ایجاد کرده‌ایم. ازجمله اینکه تسهیلات صدور روادید فوری در مبادی ورودی اعطا می‌شود.

سخنگوی وزارت امور خارجه در پاسخ به پرسشی دیگر درباره دریافت پاسخ آمریکا به پیشنهادهای ایران و جزئیات مرتبط با آن، اعلام کرد که این پاسخ از طریق کشور پاکستان دریافت شده است. وی بدون ارائه جزئیات بیشتر گفت: اجازه بفرمایید درمورد جزئیات موارد مطرح‌شده الان بحثی را مطرح نکنم. چون در حال بررسی است. البته به‌خوبی می‌توانید حدس بزنید که آمریکا به زیاده‌خواهی و مطالبات نامعقول وارد داد و راحت نیست که این عادت زیاده‌خواهانه را ترک کند. این مقام وزارت خارجه ایران افزود: ما کم‌کم‌ا با طرفی مواجه هستیم که هم مرتب دیدگاه‌هایش را عوض می‌کند و هم مواردی را مطرح می‌کند که در عمل هر روند دیپلماتیکی را ممکن است دچار مشکل کند.

سخنگوی دستگاه دیپلماسی در پاسخ به سوآلی دیگر درباره جزئیات پیشنهاد آ۴ بندی ایران و موضوعاتی مانند غنی‌سازی و مواد هسته‌ای کشور با تأکید بر اینکه موارد مطرح‌شده در رسانه‌ها به‌طور عمده گمانه‌زنی است، توضیح داد: گمانه‌زنی‌ها بعضا براساس سوابق قبلی مذاکرات است. ما از قبل منحصرا درباره موضوع هسته‌ای صحبت می‌کردیم و بسیاری از این مسائل همان‌هایی است که کم‌وبیش به‌عنوان مجموعه‌ای از گزینه‌ها مطرح شده، اما در مورد هیچ‌کدام هیچ‌گاه تصمیم‌گیری نهایی نشده است. بقایی دلیل عدم حصول نتیجه در گذشته را عملکرد آمریکا دانست و گفت: اساسا این آمریکا بود که اجازه نداد هیچ‌یک از دو فرآیند دیپلماتیکی که در سال گذشته شروع شد، به نتیجه برسد. سخنگوی وزارت خارجه با تأکید بر موضع کنونی ایران تصریح کرد: ما در این مرحله در مورد هیچ چیز دیگری جز «توقف و خاتمه کامل جنگ» صحبتی نداریم. اینکه در آینده به چه سمت و سویی برویم، در زمان خودش تصمیم‌گیری خواهد شد. او درباره محتوای ابتکار آ۴ بندی و جزئیات مرتبط با غنی‌سازی یادآور شد: موضوعاتی که راجع به غنی‌سازی یا مواد هسته‌ای مطرح شده، صرفا گمانه‌زنی است و ما در این مرحله درباره هیچ جزئیاتی صحبت نمی‌کنیم.

طرح آ۴ بندی ایران، سه‌مرحله‌ای است

این مقام وزارت خارجه در پاسخ به این پرسش که گفته می‌شود طرح آ۴ بندی ایران، سه‌مرحله‌ای است و مرحله سوم ایجاد یک سازوکار امنیتی در منطقه است؛ آیا آن را تأیید می‌کنید؟ خیر. این مرحله‌بندی کار رسانه‌ای است. چنین چیزی در پیشنهادهای ایران وجود ندارد، اما این به آن معنا نیست که ما از طراحی یک سازوکار امنیت دسته‌جمعی برای منطقه استقبال نمی‌کنیم. وی افزود: زمان آن است که کشورهای منطقه با درس‌گرفتن از اتفاقات اخیر، برای ایجاد یک سازوکار درون‌زا در منطقه همکاری کنند. کشورهای منطقه دیدند که حضور آمریکا در منطقه باعث تفرقه و ناامنی در منطقه شد. ما همیشه منادی اتخاذ سازوکارهایی برای تقویت اعتماد با کشورهای منطقه برای ایجاد امنیت دسته‌جمعی بوده‌ایم. بقایی درباره ادعای ترامپ در مورد نبود سیستم تصمیم‌گیری در ایران، گفت: در تهران همه چیز به بهترین شیوه در حال انجام است. سازوکار تصمیم‌گیری در ایران روشن است. زمانی که تصمیم گرفتیم وارد مذاکرات شویم، کاملا شفاف این کار را انجام دادیم. شرکت هیئت مذاکره‌کننده ایرانی به ریاست رئیس مجلس در اسلام‌آباد، خیلی واضح اقتدار و رویکرد مسئولانو ایران را نشان داد. در این هفته‌ها هم خیلی روشن تصمیمات خود را اجرا کرده و به آن ادامه می‌دهیم.

موسسی موحد: تحولات اخیر پیرامون طرح «پروژه آزادی» از سوی دونالد ترامپ و پشتیبانی فرماندهی مرکزی ایالات متحده، در کنار واکنش تند تهران و تحولات بعدی آن، نشانه‌ای روشن از ورود بحران به مرحله‌ای حساس و بالقوه خطرناک است. تنگه هرمز به‌عنوان یکی از حیاتی‌ترین شریان‌های انرژی جهان، همواره مستعد تنش بوده، اما هم‌زمانی نمایش قدرت نظامی آمریکا با هشدارهای صریح ایران، سطحی جدید از تقابل را رقم زده است.

تأکید واشنگتن بر «هدایت» کشتی‌ها، ذیل پروژه آزادی ادعایی ترامپ، هرچند در ظاهر با هدف کاهش تنش مطرح می‌شود، در عمل می‌تواند به‌عنوان نوعی حضور نظامی فعال تلقی شده و حساسیت‌های امنیتی ایران را تشدید کند. در مقابل، موضع قاطع ایران مبنی بر لزوم هماهنگی همه ترردها با نیروهای مسلح، نشان‌دهنده عزم این کشور برای اعمال کنترل کامل بر این گذرگاه راهبردی است. گزارش‌ها درباره درگیری مستقیم با یک ناوچه آمریکایی صرف‌نظر از میزان دقت آن، خطر لغزش به سوی برخورد نظامی ناخواسته را برجسته می‌کند. در چنین شرایطی، حتی یک خطای محاسباتی می‌تواند زنجیره‌ای از واکنش‌ها را به دنبال داشته باشد که پیامدهای آن به فراتر از منطقه خواهد رفت.

دیروز در تنگه هرمز چه گذشت؟

به دنبال اعلام ترامپ و سنکتام برای اجرای پروژه آزادی در تنگه هرمز در گزارش‌های منتشرشده از تحولات دیروز، مجموعه‌ای از ادعاها، روایت‌های متضاد و بیانیه‌های نظامی از سوی طرف‌های مختلف درباره وضعیت امنیتی این آبراه راهبردی مطرح شده است. بر اساس اعلام سنکتام و گزارش خبرگزاری‌ها، در نخستین مرحله از عملیات موسوم به «پروژه آزادی» دو کشتی تجاری با پرچم آمریکا از تنگه هرمز عبور کرده‌اند. این اقدام از سوی واشنگتن به‌عنوان نشانه آغاز اجرای عملی طرح جدید امنیت دریایی معرفی شده است. در مقابل، برخی داده‌های ناوبری و گزارش‌های رسانه‌ای از جمله الجزیره و منابع ردیایی کشتی‌ها، از عبور یک کشتی حامل گاز مایع ایران با نام «اویا» خبر داده‌اند که توانسته از محدوده تحت کنترل با محاصره ادعایی نیروهای آمریکایی عبور کند. این گزارش‌ها همچنین اشاره می‌کند که کشتی مذکور پیش‌تر در مسابویه بارگیری شده و سپس در نزدیکی سواحل عمان مشاهده شده است.

در همین حال، برخی منابع منطقه‌ای از جمله وزارت خارجه امارات ادعا کرده‌اند که یک نفتکش وابسته به شرکت اندوک در مسیر عبور از تنگه، هدف حمله پهپادی قرار گرفته است. این ادعا در کنار گزارش‌های برجسته درباره تنش‌های دریایی، بر فضای پر تنش منطقه افزوده است. از سوی دیگر، روابط عمومی ارتش جمهوری اسلامی ایران اعلام کرده که نیروی دریایی ارتش با اقدام سریع، مانع از ورود ناوشک‌های آمریکایی به محدوده تنگه هرمز شده است. همچنین برخی منابع محلی در جنوب ایران گزارش داده‌اند که یک ناوچه آمریکایی در نزدیکی اسکوت راد در نزدیکی سواحل عمان مجبور به عقب‌نشینی شده است. این روایت‌ها تأکید دارند که این اقدامات در چارچوب هشدارهای قبلی ایران درباره لزوم اخذ مجوز برای تردد در تنگه هرمز انجام شده است.

در مقابل، سنکتام و برخی مقامات آمریکایی واردشدن هرگونه آسیب به شیوارهای خود را تکذیب کرده‌اند. یک مقام ارشد آسیایی نیز اعلام کرده که هیچ کشتی ای از نیروی دریایی ایالات متحده مورد اصابت قرار گرفته شده است. با این حال، برخی رسانه‌ها با تحلیل این تکذیبه‌ها، آن را مبهم توصیف کرده و معتقدند این ادبیات لزوما به معنای عدم وقوع درگیری نیست. در همین راستا، یک خبرنگار اسرائیلی نیز با اشاره به تناقض در بیانیه‌های آمریکایی، نسبت به احتمال استفاده از ادبیات مبهم برای جلوگیری از تشدید واکنش‌ها هشدار داده است. در داخل ایران نیز یک منبع نظامی تأکید کرده که نیروهای مسلح کشور برای همه سناریوها آمادگی کامل دارند و اجازه عبور بدون مجوز از تنگه هرمز را نخواهند داد. این منبع همچنین به شلیک‌های هشدارآمیز به برخی شناورها اشاره کرده و مدعی شده که سناریوهای عملیاتی دیگری نیز در صورت نیاز در نظر گرفته شده است.

در سطح بین‌المللی، سازمان عملیات تجارت دریایی بریتانیا نیز از ایجاد یک منطقه امنیتی تقویت‌شده توسط آمریکا در تنگه هرمز خبر داده است. این نهاد هشدار داده که تردد در ایین منطقه به دلیل احتمال وجود مین‌های دریایی و تهدیدات احتمالی، بسیار پرخطر است و کشتی‌ها باید از مسیرهای جایگزین با هماهنگی‌های امنیتی استفاده کنند. مجموعه این گزارش‌ها نشان می‌دهد که تنگه هرمز وارد مرحله‌ای تنش‌شدید، روایت‌های متضاد و افزایش حضور نظامی شده است؛ وضعیتی که هم‌زمان نگرانی‌های جدی درباره امنیت کشتیرانی و احتمال گسترش درگیری را افزایش داده است.

حرف و حدیث درباره پروژه ادعایی ترامپ

«پروژه آزادی» که بامداد دوشنبه‌ا از سوی دونالد ترامپ اعلام شده و از طرف فرماندهی مرکزی ایالات متحده مورد حمایت قرار گرفته، طرحی است که با هدف مدیریت عبور کشتی‌ها از تنگه هرمز در شرایط افزایش تنش‌های منطقه‌ای معرفی شده است. بر اساس روایت رسمی، این طرح با عنوان مأموریتی «بشردوستانه» برای تضمین عبور امن کشتی‌های تجاری و کاهش خطرات احتمالی در یکی از حساس‌ترین ریلانوردی است. به گفته او، این عملیات از روز دوشنبه آغاز شده و در چارچوب آن، همکاری میان نهادهای نظامی و دیپلماتیک آمریکا برای مدیریت وضعیت در حال انجام است. طبق بیانیه سنستکام، این مأموریت شامل استفاده از

«شرق» از آخرین تحولات تنگه هرمز پس از پروژه ادعایی ترامپ گزارش می‌دهد

پروژه آزادی یا تله جنگ

ظرفیت گسترده نظامی از جمله ناوشکن‌های مجهز، بیش از ۱۰۰ هواگرد، سامانه‌های بدون سرنشین و حدود ۱۵ هزار

نیروی نظامی است. همچنین اعلام شده که هدف اصلی، کمک به عبور ایمن کشتی‌ها و مقابله با تهدیدات احتمالی در دریا و سواحل است. در کنار این اقدامات، سازوکاری با عنوان «ساختار آزادی دریایی» برای هماهنگی اطلاعاتی و امنیتی میان کشورهای همکار ایجاد شده است. با این حال، گزارش‌های رسانه‌ای از جمله سی‌ان‌ان نشان می‌دهد که این طرح در ظاهر بر «هدایت» کشتی‌ها تمرکز دارد و نه اسکورت مستقیم نظامی، اما در عمل می‌تواند به افزایش حضور نظامی آمریکا در منطقه و تغییر موازنه قدرت در تنگه هرمز منجر شود. تحلیلگران معتقدند چنین حضوری، حتی بدون اسکورت رسمی، نوعی باززادنگی ایجاد می‌کند و پیام امنیتی جدیدی به شرکت‌های کشتیرانی می‌دهد. در گزارش‌های دیگر از جمله اکسیوس، آمده است که ترامپ از وضعیت «نه جنگ، نه توافق» با ایران ناراضی بوده و به دنبال خروج از این بن‌بست است. برخی پیشنهادهایی شامل بازگشایی تنگه با استفاده از زور بوده، اما در نسخه اولیه، رویکردی محتاطانه‌تر اتخاذ شده است. در این نسخه، کشتی‌های آمریکایی در حالت آماده‌باش در نزدیکی مسیرهای عبور قرار می‌گیرند و در صورت بروز تهدید، امکان مداخله دارند، بدون آنکه اسکورت کامل نظامی انجام شود. در سطح تحلیل‌های امنیتی، برخی منابع این طرح را مقدمه‌ای بالقوه برای رویارویی مسترده‌تر میان ایران و آمریکا توصیف کرده‌اند. در مقابل، مقامات آمریکایی تأکید دارند که هدف فعلی جلوگیری از تشدید بحران و ایجاد مسیر امن برای تجارت است. هرچند هم‌زمان گزینه‌های نظامی نیز روی میز باقی مانده است.

در واکنش به این تحولات، مقامات ایرانی هشدار داده‌اند که هرگونه مداخله در ترتیبات امنیتی تنگه هرمز می‌تواند نقض توافقی‌های موجود تلقی شود. در همین حال، روند مذاکرات غیرمستقیم میان ایران و آمریکا نیز همچنان ادامه دارد و برخی میانجی‌ها در تلاش‌اند تا مسیر دیپلماتیک را باز نگه دارند، هرچند اختلافات اساسی همچنان پابرجاست. از سوی دیگر، کارشناسان نظامی هشدار داده‌اند که تجربه‌های گذشته نشان می‌دهد حتی عملیات اسکورت نیز در این منطقه با خطرات جدی مواجه بوده‌اند و شرایط کنونی به دلیل پیشرفت توان نظامی بازیگران منطقه، پیچیده‌تر شده است. برخی تحلیلگران نیز تأکید دارند که تنگه هرمز برای ایران یک اهم راهبردی مهم است و هرگونه تلاش برای تغییر وضعیت آن بدون هماهنگی، می‌تواند به افزایش تنش منجر شود. در حوزه کشتیرانی نیز تردید جدی وجود دارد. برخی ناخداایان و فعالان دریایی اعلام کرده‌اند که به دلیل ناامنی، احتمال عبور ایمن از تنگه کاهش یافته و شرکت‌های بیمه نیز ممکن است از پوشش این مسیر خودداری کنند. هم‌زمان گزارش‌هایی وجود دارد که نشان می‌دهد پروژه آزادی در عمل بیشتر یک سازوکار هماهنگی برای مدیریت مسیرهای امن است تا یک عملیات اسکورت کامل نظامی. در مجموع، «پروژه آزادی» در حالی معرفی شده که میان دو هدف متضاد قرار دارد؛ از یک سو تلاش برای کاهش ریسک و حفظ جریان تجارت جهانی و از سوی دیگر افزایش حضور نظامی و احتمال تشدید تنش. همین دوتاکتی باعث شده تحلیلگران آن را نه یک راه‌حل نهایی، بلکه مرحله‌ای حساس در یک بحران پیچیده و در حال تحول ارزیابی کنند.

واکنش تهران

در واکنش به طرح «پروژه آزادی» مطرح‌شده از سوی دونالد ترامپ، مقامات نظامی و دیپلماتیک ایران موضعی صریح، هشدارآمیز و هماهنگ اتخاذ کرده و بر حق حاکمیتی کشور بر تنگه هرمز تأکید کرده‌اند. قراقره مرکزی خاتم‌الانبیا به فرماندهی علی عبدالهی اعلام کرد که امنیت تنگه هرمز به‌طور کامل در اختیار نیروهای مسلح ایران است و هرگونه تردد ایمن کشتی‌ها باید با هماهنگی این نیروها انجام شود. در این بیانیه هشدار داده شد که هر نیروی نظامی بیگانه، به‌ویژه ارتش آمریکا، در صورت ورود به این منطقه با پاسخ نظامی مواجه خواهد شد. همچنین تأکید شد که ایران توانایی پاسخ «سخت و پیشیمان‌کننده» به هرگونه تهدید را دارد و از کشتی‌های تجاری و نفتکش‌ها خواسته شد بدون هماهنگی وارد این آبراه نشوند.

در ادامه، اسماعیل بقایی در نشست خبری روز دوشنبه، ضمن تأیید موضع قراقره خاتم‌الانبیا، اعلام کرد که نهادهای مسئول در ایران برای پاسخ به هر اقدام «غیرقانونی» آمادگی کامل دارند. او ادعاهای آمریکا درباره اهداف بشردوستانه این طرح را رد کرد و گفت که چنین روایت‌هایی از سوی جامعه جهانی پذیرفته نمی‌شود. به گفته او، سیاست‌های آمریکا نه‌تنها به حل بحران کمکی نکرده، بلکه موجب تشدید تنش‌ها در ادامه، اسماعیل بقایی در نشست خبری روز دوشنبه، ضمن تأیید موضع قراقره خاتم‌الانبیا، اعلام کرد که نهادهای مسئول در ایران برای پاسخ به هر اقدام «غیرقانونی» آمادگی کامل دارند. او ادعاهای آمریکا درباره اهداف بشردوستانه این طرح را رد کرد و گفت که چنین روایت‌هایی از سوی جامعه جهانی پذیرفته نمی‌شود. به گفته او، سیاست‌های آمریکا نه‌تنها به حل بحران کمکی نکرده، بلکه موجب تشدید تنش‌ها

«شرق»

اعتقاد دارد که «مذاکره، صرفا نشستن پشت میز نیست، بلکه فرایندی مبتنی بر «دادوستد» و تأمین منافع متقابل است». این دیپلمات تأکید می‌کند: «توافق زمانی معنا دارد که هر دو طرف براساس ظرفیت‌ها و توانمندی‌های خود، به یک نتیجه قابل قبول برسند». این تحلیلگر همچنین به تحولات اخیر در سطح تصمیم‌گیری ایران اشاره کرده و آن را «نقطه عطفی مهم» می‌داند. به گفته او، ورود مستقیم ساختار حاکمیتی به روند مذاکره، تحولی قابل توجه در مقایسه با دهه‌های گذشته بوده و نشان‌دهنده درک اهمیت شرایط کنونی است. او اعتراضات داخلی به این روند را نیز طبیعی ارزیابی می‌کند و معتقد است این مخالفت‌ها تأثیر تعیین‌کننده‌ای بر مسیر کلان تصمیم‌گیری ندارند.

ملکی در ادامه با اشاره به رویکرد آمریکا، هشدار می‌دهد: «اگر واشینگتن جنگ را به‌عنوان یک فرصت تلقی کند، احتمال دستیابی به توافق کاهش می‌یابد». او در عین حال تأکید می‌کند که تجربه نشان داده مردم ایران در برابر فشار خارجی، با وجود اختلافات داخلی، انسجام خود را حفظ می‌کنند. در بخش پیامدهای آن کل نظام بین‌الملل را تحت تأثیر قرار خواهد داد». تحلیلگر حوزه سیاست خارجی جمعی‌بند می‌کند که «با توجه به حساسیت ژئولیتیکتی منطقه، همه طرف‌ها باید به سمت کاهش تنش و دستیابی به صلح حرکت کنند؛ چراکه ادامه مسیر فعلی می‌تواند هزینه‌هایی به‌مراتب سنگین‌تر از دستاوردهای احتمالی به همراه داشته باشد».

علی بیگدلی: بسته‌م‌اندن تنگه هرمز می‌تواند منطقه را به سمت یک رویارویی گسترده سوق دهد

علی بیگدلی هم به‌عنوان دیگر کارشناس، در گفت‌وگو با «شرق» ضمن اشاره به اخبار منتشرشده درباره حمله موشکی به یک ناو آمریکایی، تأکید می‌کند که این موضوع از سوی سنکتام تکذیب شده و به نظر می‌رسد اگر اقدامی هم صورت گرفته باشد، در حد هندار یا تیراندازی اختزالی بوده است. این مدرس دانشگاه با لحنی محتاطانه می‌گوید: «امیدواریم این تحولات به جنگ منتهی نشود؛ چراکه چنین روندی می‌تواند مقدمه یک درگیری گسترده‌تر باشد». وی با اشاره به اقدام دونالد ترامپ در اعلام «پروژه آزادی»، این حرکت را نشانه‌ای از یک رویکرد نظامی بالقوه می‌داند. به اعتقاد این تحلیلگر، ورود آمریکا به موضوع «آزادسازی» تنگه هرمز، عملا به معنای حضور فعالیت نظامی در منطقه است و این مسئله می‌تواند زمینه‌ساز ورود بازیگران دیگر، از جمله اسرائیل، به بحران شود. او هشدار می‌دهد که در چنین شرایطی، خطر گسترش دامنه درگیری افزایش می‌یابد. کارشناس ارشد روابط بین‌الملل، تنگه هرمز را به‌عنوان یک «اهرم فشار» مهم برای ایران توصیف می‌کند و می‌گوید: «کنترل مقطعی این تنگه، نوعی گروگان ژئولیتیکسی در برابر فشارهای آمریکا ایجاد کرده است». بااین‌حال، او تأکید می‌کند: «استفاده از این ابزار باید هوشمندانه و در چارچوب دیپلماسی باشد. به‌هنگونه‌ای که بهانه‌ای برای اقدام نظامی گسترده‌تر فراهم کند».

بیگدلی با اشاره به شرایط داخلی ایران تصریح می‌کند: «جامعه جهانی ظرفیت تحمل یک جنگ جدید را ندارد و به همین دلیل، باید از هرگونه تشدید تنش پرهیز شود». در نتیجه، این استاد دانشگاه پیشنهاد می‌دهد که «راهکار منطقی، ورود جدی به مسیر دیپلماسی است؛ به‌گونه‌ای که حتی برخی مانند بازگشایی تنگه هرمز در ازای رفع محدودیت‌های دریایی تحریم‌ها، هرچند به گفته او، «این پیشنهادها تاکنون به نتیجه مشخصی نرسیده است». وی همچنین به بین‌المللی‌شدن برخی کشور‌های اروپایی با طرح‌هایی مانند مین‌روبی و حمایت از آمریکا، نشان‌دهنده آن است که مسئله از سطح منطقه‌ای فراتر رفته و به یک موضوع جهانی تبدیل شده است». به باور او، «این روند می‌تواند موقعیت ایران را پیچیده‌تر کند».

بیگدلی در ادامه به این نکته نیز می‌پردازد که «اگرچه برخی معتقدند ایران «کارت تنگه هرمز» را به‌موقع استفاده نکرده، اما این ابزار همچنان قابلیت اثرگذاری دارد. او توضیح می‌دهد: «این اهرم هنوز از بین نرفته، اما باید در مذاکرات به‌درستی تحلیلگر، «آزادسازی تنگه هرمز» می‌تواند برای ترامپ چنین کارکردی داشته باشد و به همین دلیل، ایس‌ن طرح با جدیت دنبال می‌شود. در ادامه، بیگدلی درباره آینده ترتیبات امنیتی در تنگه هرمز ابراز تردید می‌کند و می‌گوید «هنوز برای قضاوت قطعی زود است». او با اشاره به تناقض در اخبار منتشرشده، تأکید می‌کند که «تحولات در حال شکل‌گیری است و باید منتظر روشن‌ترشدن ابعاد آن بود». بااین‌حال، وی بار دیگر بر اهمیت حفظ مسیر دیپلماسی تأکید کرده و هشدار می‌دهد: «بسته‌شدن این مسیر می‌تواند منطقه را به سمت یک رویارویی برهزینه و گسترده سوق دهد».

^[1]
^[2]